

Column Kennisbrief van Allard Bruinshoofd: Verdeeld gaan we ten onder

Mijn verbazing over de Europese politiek kon niet meer tot grotere hoogte worden opgedreven. Dat dacht ik ten minste. Tot vorige week donderdag, toen de 'Finse deal' bekend werd. De Finnen hebben bij de Grieken garanties bedongen voor hun aandeel in het tweede Europese reddingspakket. Terecht werd deze deal –die overigens nog kan worden weggestemd door de andere eurozonelanden– van alle kanten meteen bestempeld als een bom onder het hele tweede Europese steunpakket voor de Grieken. In de eerste plaats omdat de Grieken met een slordige 30 miljard euro aan onderpand over de brug moeten komen, wanneer alle landen dergelijke garanties gaan afdwingen. En als ze dat konden, dan zou dat hele tweede reddingspakket natuurlijk niet nodig zijn geweest!

Maar gevaarlijker nog is dat de Finse deal de zorgen voedt over de Europese politieke wil om gezamenlijk uit deze crisis te komen. De Finnen stappen met hun onderpand feitelijk al uit het tweede reddingspakket. Het is dus het eerste eurozoneland dat *de facto* zegt: tot hier en niet gezamenlijk verder. Een handjevol landen –waaronder Nederland– stond in eerste instantie klaar om de Finse route direct te volgen als de Finnen erin zouden slagen die weg daadwerkelijk vrij te maken. Overigens lijkt het Nederlandse standpunt inmiddels onder druk van de Kamer gelukkig bijgesteld. Het antwoord uit Den Haag luidt nu 'neen' tegen de Finse deal en daarmee weer 'ja' voor de Grieken en het Europese project. Laten we hopen dat dit in Helsinki en andere Europese regeringssteden snel navolging vindt.

Helaas kan zo'n 'ja' de gezaaide twijfel van die initiële 'neen' nooit meer wegnemen. En dus zullen economische tegenvallers in Ierland en Portugal, of in kwetsbare landen die het tot dusver op eigen kracht doen, extra nervositeit in de financiële markten veroorzaken vanwege de nu weer bijgevoede twijfel over de Europese vastberadenheid. En die twijfel was al niet bepaald ondervoed! Grillige beurzen hollen vervolgens de vermogens van huishoudens uit en tasten het vertrouwen van consument en producent aan. Politieke twist kan zo concrete economische pijn worden.

En let wel: door op deze manier ook het hele Europese project op het spel te zetten, riskeren we in Nederland het verlies van tot zo'n 10% van onze welvaart! Structureel! In de Grote Recessie van 2009 verloren we bijna 4% van onze welvaart. Een deel daarvan was zelfs nog slechts tijdelijk. En zo lopen we dus een groot risico om Europees verdeeld ten onder te gaan terwijl we gezamenlijk gewoon stand zouden kunnen houden in deze crisis. De geschiedenis is vol van succesverhalen die konden worden geschreven nadat onderlinge verdeeldheid opzij werd gezet. Denk alleen maar aan de Amerikaanse staten in hun onafhankelijkheidsstrijd tegen de koloniale overheersers.

Ook in Europa kan de economische schade zelfs nu nog worden beperkt als de Europese leiders daadwerkelijk op een tastbare, geloofwaardige manier verder durven kijken dan hun eigen belang. De financiële crisis kan worden bezworen en een economische crisis afgewend als de Europese leiders hun politieke crisis durven op te lossen.

augustus 2011